

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 8.9.2010
COM(2010) 461 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО
СЪВЕТА**

ПОЗНАНИЯ ЗА МОРСКАТА СРЕДА 2020
морски данни и наблюдение за интелигентен и устойчив растеж

SEC(2010) 999
SEC(2010) 998

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО
СЪВЕТА**

ПОЗНАНИЯ ЗА МОРСКАТА СРЕДА 2020
морски данни и наблюдение за интелигентен и устойчив растеж

1. КОНТЕКСТ

Познанието е двигател на устойчивия растеж във взаимозависимата глобална икономика, поради което е основен фактор за постигането на интелигентен растеж в Европейския съюз в съответствие със стратегията „Европа 2020“¹. Подобряването на познанията за моретата и океаните, които съставляват 71 % от повърхността на нашата планета, е един от трите междусекторни инструмента на интегрираната морска политика на ЕС². Познанията за морската среда могат също да спомогнат за осъществяването на другите два инструмента — по-добро пространствено планиране и интегрирано морско наблюдение. Прогнозирането на мащабите на бъдещите изменения на океанските системи, тяхното въздействие върху човешката дейност и последиците от измененията в човешкото поведение върху океана е невъзможно, ако не бъде разбран начинът на функциониране на системата както днес, така и в миналото. Познанията са необходими за постигането на добро състояние на околната среда на морските води в съответствие с Рамковата директива за морска стратегия, която е екологичният стълб на интегрираната морска политика. Познанията са основен компонент в плана на ЕС за интегриране на мореплавателските и морските изследвания³, и подпомагат Програмата в областта на цифровите технологии⁴.

Изграждането на познания за морската среда започва с наблюдение на моретата и океаните. Данните от тези наблюдения се събират и анализират с оглед създаването на информация и познания. Впоследствие познанията могат да бъдат използвани за постигане на интелигентен и устойчив растеж, за оценка на здравето на морската екосистема или за защита на крайбрежните общности.

Настоящото съобщение засяга най-вече първите два етапа от веригата — събирането и групирането на данни, тъй като публичната информация представлява преди всичко публично благо, от което могат да се възползват широк кръг заинтересовани страни, докато различните приложения на данните изискват специализиран подход, който може да бъде упражнен чрез пазарни механизми или чрез целеви инициативи на политиките. Поради причини, свързани със субсидиарността, събирането на данни е отговорност най-вече на държавите-членки. ЕС има потенциал да добави допълнителна стойност на етапа на събиране на данни поради

¹ Европа 2020, Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, 3.3.2010 г., COM(2010) 2020.

² Интегрирана морска политика за Европейския съюз, Брюксел, 10.10.2007 г., COM(2007) 575 окончателен.

³ Европейска стратегия за мореплавателските и морските изследвания: Съгласувана рамка на Европейското научноизследователско пространство в подкрепа на устойчиво използване на океани и морета, Брюксел, 3.9.2008 г., COM(2008) 534 окончателен.

⁴ Програма в областта на цифровите технологии за Европа, 19.5.2010 г., COM(2010) 245.

необходимостта да се осигури съгласуваност между държавите и между различните потребителски общности.

В заключенията на Съвета относно интегрираната морска политика от 16 ноември 2009 г.⁵ Комисията бе призвана да отправя предложения за подобряване на употребата на научни познания. Настоящото съобщение, отговарящо на този призив, изтъква необходимостта от по-координиран подход към събирането и групирането на морските данни, и предлага план за действие, чрез който различните мерки на политиките на ЕС ще допринасят за изграждането на цялостна стратегия за постигане на тази цел.

2. НАСТОЯЩИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Понастоящем по-голямата част от морските данни, чиято годишна стойност е над 1 милиард EUR⁶, и които се събират самостоятелно или съвместно от публични институции в държавите-членки на ЕС, са подчинени на конкретна цел — например експлоатиране на морските ресурси, гарантиране на безопасното корабоплаване, контрол на съгласуваността с нормативната уредба или проверка на научни хипотези. Както бе потвърдено в общественото допитване⁷ обаче, обработката или прилагането на тези данни са свързани с редица трудности. Потребителите се затрудняват да идентифицират съществуващите вече данни. Има ограничения върху достъпа, използването и многократното използване на данните. Другите затруднения са свързани с непълнотите в стандартите, форматите и номенклатурата, липсата на информация относно точността на данните, ценовата политика на някои доставчици и недостатъчната времева или пространствена разделителна способност. Вследствие на това е пропусната възможността за разработване на нови иновативни продукти и услуги, основани на тези данни.⁸

3. ЦЕЛИ

В контекста на настоящото съобщение са формулирани три цели, насочени към подобряване на познанията за морската среда:

1. Намаляване на оперативните разходи и закъсненията за потребителите на морски данни, което ще доведе до следните резултати:

⁵ Заключение на Съвета относно интегрираната морска политика, 2973 заседание на Съвета, Брюксел, 16 ноември 2009 г.

⁶ Приблизителна оценка, направена в оценката на въздействието за настоящото съобщение.

⁷ Работен документ на службите на Комисията „Инфраструктура за морските данни — резултат от обществено допитване“, 22.1.2010 г., SEC(2010) 73 окончателен.

⁸ По-добрите познания за местообитанията по морското дъно биха оказали положително влияние например върху проучванията за нови продукти в медицината или в преработвателната промишленост.

- ще се помогне на частния сектор да стане по-конкурентоспособен в условията на глобалната икономика и да посреща предизвикателствата, свързани с устойчивото развитие;
 - ще се повиши качеството на публичното вземане на решения на всички равнища;
 - ще се даде тласък на морските научни изследвания.
2. Повишаване на конкуренцията и иновациите сред еднократните и многократните потребители на морски данни чрез разширяване и ускоряване на достъпа до съгласувани морски данни с проверено качество.
 3. Намаляване на неопределеността в познанията за океаните и моретата, с което ще се осигури по-солидна основа за управление на бъдещите промени.

Тези цели пряко подпомагат някои от водещите инициативи в стратегията „Европа 2020“, сред които са „Съюз за иновации“, „Европа за ефективно използване на ресурсите“ и „Индустриална политика за ерата на глобализацията“.

Умерените оценки показват, че печалбите от създаване на интегрирана мрежа, която да замести сегашната фрагментирана система за морско наблюдение, ще бъдат от порядъка на 300 милиона EUR годишно⁹. Порационалното използване на морските данни не само ще подобри ефективността за съществуващите потребители на такива данни, но също така ще предостави нови възможности за иновации и растеж.

4. РАЗРАБОТВАНЕ НА НАЛИЧНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ НА ЕС

Държавите-членки вече събират голямо количество данни, като в някои случаи тези задължения са им наложени по законов път. Редица инструменти и действия на ЕС имат за цел да разширят достъпа до съгласуван набор от данни и наблюдения в рамките на ЕС.

Тези действия включват както задължения, така и спомагателни мерки. Макар че разликата между тях невинаги е ясно определена, в общи линии при задълженията законодателството на ЕС задължава държавите-членки да събират и групират данни, както и да осигуряват достъп до тях, докато при спомагателните мерки ЕС предоставя известна подкрепа.

⁹ В оценката на въздействието се предвиждат приблизително 100 милиона EUR за наука, 56 милиона EUR за публични органи и 150 милиона EUR за частния сектор.

4.1. Директиви на ЕС

Рамковата директива за морска стратегия¹⁰ задължава държавите-членки да „разработват и прилагат координирани програми за мониторинг на текущата оценка на състоянието на околната среда на своите морски води.“ За групиране на изображенията на морските басейни и европейските морета е необходимо международно и междудисциплинарно сътрудничество. Натрупаният опит показва, че обменът на данни между различни сектори и между отделните държави-членки не се извършва по еднакъв, целесъобразен, ефикасен или бърз начин. Този обмен едва ли би бил възможен без конкретни мерки и съдействие от страна на Европейския съюз.

Директивата „INSPIRE“¹¹ задължава държавите-членки да приемат мерки, насочени към обмен между публичните органи на масиви от пространствени данни и свързаните с тях услуги за целите на публичните функции, а Директивата относно информацията за околната среда¹² изисква от тях да разпространяват данни при поискване. Директивата относно многократната употреба на информацията в общественния сектор¹³ улеснява многократното използване на публични данни чрез създаването на обща законодателна рамка, уреждаща начините, по които органите от общественния сектор предоставят своята информация за многократно използване с цел отстраняване на препятствията, като например дискриминационни практики, монополни пазари и липса на прозрачност.

Тези директиви предоставят необходимата правна основа за по-доброто използване на морските данни, а конкретно директивата „INSPIRE“ — за общите стандарти. Сами по себе си обаче те не са достатъчни. Посочените директиви не са непременно приложими към организациите без публична власт, притежаващи големи количества морски данни, като например научни и академични институции, и нямат предимство пред правата на интелектуалната собственост. Те не се занимават с наблюдения, извършвани в почти реално време, нито с архивирани данни.

При преразглеждането на Директивата за информацията от публичния сектор¹⁴ многократните потребители на данни в областта на географията и метеорологията са посочили високите цени, ограничителните лицензионни условия и дискриминацията като препятствия пред потенциалното многократно използване на информацията от публичния сектор. Достъпът до авангардни данни от проектите за морски изследвания по Рамковата програма на ЕС е задължителен единствено за институциите и органите на

¹⁰ Директива 2008/56/ЕО.

¹¹ Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност.

¹² Директива 2003/4/ЕО.

¹³ Директива 2003/98/ЕО.

¹⁴ Повторна употреба на информацията в общественния сектор — Преразглеждане на Директива 2003/98/ЕО, Брюксел, 7.5.2009 г., СОМ(2009) 212 окончателен.

Общността, които възнамеряват да използват данните за разработване, прилагане и наблюдение на политиките в областта на околната среда.

4.2. *Рамка за събиране на данни за рибните ресурси (DCF)*

Новата рамка за събиране на данни, приета през 2008 г.¹⁵ задължава държавите-членки да събират, управляват и предоставят висококачествени данни за рибните ресурси за целите на научните консултации, подпомагащи вземането на решения за целесъобразното управление на рибните ресурси. Тези дейности се осъществяват в рамката на многогодишните национални програми, които са съфинансирани от Съюза. Новата рамка задължава държавите-членки да предоставят достъп до тези данни с оглед на консултациите, свързани с управление на рибните ресурси, научните публикации, общественото обсъждане и участието на заинтересованите страни в разработването на политиките. Що се отнася до останалите цели, понастоящем се изисква съгласието на всички заинтересовани собственици на данни по въпросите, свързани с достъпа до данни, тяхното групиране на равнище морски басейн и многократното използване на групирани данни.

4.3. *Инициатива за глобален мониторинг на околната среда и сигурността (GMES)*

GMES е мащабна програма, обхващаща сушата, атмосферата и морската среда. Нейната цел е да предоставя услуги в областта на околната среда и сигурността, като акцентът е поставен върху сателитните измервания и базираните на тях продукти. Чрез проекта MyOcean се изпробват варианти за централна морска служба (Marine Core Service) на GMES. Наличните продукти са подходящи за всякаква употреба, включително търговска (дейности надолу по веригата), с изключение на „неконтролирано разпространение (телевизионно и радиоизлъчване, публикуване в интернет и др.)“.

4.4. *Обща информационна система за околната среда (SEIS) и WISE-marine*

Целта на Общата информационна система за околната среда (SEIS)¹⁶ — подход, насърчаван от Европейската комисия и Европейската агенция за околната среда (ЕАОС) — е да модернизира и опрости наличието, обмена и използването на данните и информацията, необходими за разработването и прилагането на политиката за околната среда, според която текущите, предимно централизираните системи за отчитане на данни, биват постепенно заменени от системи, базирани на достъпа, обмена и оперативната съвместимост.

¹⁵ Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета от 25 февруари 2008 г.

¹⁶ За обща информационна система за околната среда (SEIS), COM(2008) 46 окончателен, Брюксел, 1 февруари 2008 г.

WISE-marine е свързаният с морската среда компонент на SEIS, предназначен да изпълнява изискванията по задълженията за докладване, предвидени в Рамковата директива за морска стратегия 2008/56/ЕО, и да информира европейската общественост за изпълнението на морските стратегии. Той ще представлява своеобразно разширение в посока към морската среда на сегашната Европейска информационна система за водите (WISE), включваща крайбрежните води.

4.5. ur-EMODnet

Мрежата ur-EMODnet, финансирана чрез подготвителните действия на морската политика¹⁷, представлява предварителен стадий на EMODnet¹⁸ и трябва да подпомага професионалните среди в областта на морското дело, но основната ѝ цел е да тества концепцията за дизайн и да поощрява обратната връзка. Тематични звена¹⁹ извършват групиране на наличните данни от различни източници, като измерват качеството им, осигуряват тяхната комплектованост с дескриптори (метаданни) като време и място на измерването, и ги предоставят на разположение чрез тематични портали. Значителна част от информацията и технологиите, използвани от тези звена, са разработени в рамките на научноизследователските програми на ЕС²⁰. Групираните до момента теми са обобщени в таблица 1. Тяхната оперативна съвместимост е повишена с помощта на еднакви стандарти и координационни заседания, провеждани на всеки шест месеца. Достъпът до наборите от данни, получени посредством ur-EMODnet, е неограничен. Планира се през 2011 г. да се извърши междинна, а през 2013 г. — заключителна оценка на резултатите, въз основа на които ще бъдат набелязани по-нататъшни действия.

Сама по себе си сегашната ur-EMODnet обаче не може да предостави достатъчно информация за цялостна оценка през 2013 г. Извадката е твърде малка. Покритите от тази мрежа параметри и морски басейни не са достатъчни за задоволяване на потребностите на морската общност. Прецизността е твърде ниска. Непосредственото преминаване от базираната на подготвителни действия ur-EMODnet към напълно оперативна EMODnet в прогнозирания мащаб би представлявало твърде рязка и рискована промяна²¹. Ще бъде предложен регламент за финансиране на по-нататъшната работа по разработването на интегрираната морска политика за периода 2011—2013 г. Сред действията, подлежащи на финансиране съгласно този регламент, е разширяването на EMODnet.

¹⁷ Финансов механизъм, предназначен за изготвянето на предложения за бъдещи действия.

¹⁸ European Marine Observation and Data Network (Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда)

¹⁹ Тематичните звена са консорциуми от лаборатории, натоварени с отговорността да групират данни от определен тип и да ги предоставят чрез единни портали. Понастоящем съществуват четири звена — за хидрография/батиметрия, геология, биология и химия (вж. таблица 1). Предстои създаването на звено за физически данни.

²⁰ Решение № 1982/2006/ЕО относно Седмата рамкова е последното в поредицата програми, финансиращи изготвянето и употребата на морски данни.

²¹ Оценка на въздействието за EMODnet.

4.6. Агенции на ЕС и на държавите-членки

Наред с дейностите, осъществявани от Европейската агенция за околната среда, Агенцията на Общността за контрол на рибарството и Европейската агенция по морска безопасност също са оправомощени да съдействат на Европейската комисия и на държавите-членки в прилагането на съответното законодателство на ЕС. В рамките на своите задължения те събират необходимите данни²², които биха се оказали приложими към по-широк набор от цели. При условие че са спазени съответните предпазни мерки за поверителност, тези данни биха могли да получат по-масово разпространение в подходящ обобщен формат.

В събирането на данните участват също широк спектър правителствени органи от държавите-членки.

4.7. Данни за крайбрежията

Бреговите органи трябва да събират, използват и обменят информация, подпомагаща вземането на решения и ангажираността на обществото. Рамката за системите за крайбрежна информация е предвидена в препоръката на ЕС относно прилагането на интегрираното управление на крайбрежните зони²³.

Според определението на Евростат крайбрежните региони са стандартни статистически региони (ниво 3 от NUTS²⁴), в които най-малко половината население живее не по-далече от 50 km от брега²⁵. На това определение отговарят 446 региона, от които 372 имат брегова ивица. Електронната страница на Евростат предоставя свободен достъп до социално-икономически параметри (например индикаторите за населението и БВП) за повечето от тези региони. В някои държави като Полша, Швеция или Обединеното кралство тези региони са толкова обширни, че включват население, живеещо навътре в сушата, поради което е невъзможно да отразят характерните особености на крайбрежните общности. Опитите за събиране на по-прецизни данни се оказаха неуспешни поради непосилно високите такси, налагани от някои национални статистически служби, поради факта, че някои от тези служби не разполагат със систематичен метод за обработка на исканията за данни, както и поради невъзможността да се предоставят данни за региони, в които има само едно или две предприятия от даден отрасъл, тъй като това би нарушило изискванията за поверителност.

В съответствие с рамката за събиране на данни се събират също икономически данни, като например за приходите, разходите и заетостта във връзка с рибарството, аквакултурите и рибопереработвателната

²² Като например разливи на нефт, движение на кораби и рибарска дейност.

²³ 2002/413/ЕО.

²⁴ Описание на статистическите региони е публикувано на http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/basicnuts_regions_en.html.

²⁵ Хамбург бе прибавен към списъка, макар да не отговаря на тези критерии.

промишленост. Икономическите данни за европейските риболовни флоти се обобщават в годишен икономически доклад²⁶ на национално равнище, като все по-често той се изготвя на равнище морски басейн²⁷.

Редица регионални органи работят по създаването на система за крайбрежна информация с цел управление и планиране на своите дейности. Директивата „INSPIRE“ и различни проекти Interreg²⁸ вече донякъде гарантират известна оперативна съвместимост между тези системи.

-
- ²⁶ Научен, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР). Годишен икономически доклад за европейския риболовен флот EUR 24069 –ISBN 978-92-79-13867-6.
- ²⁷ Под „морски басейн“ се разбира басейн, в който се извършва риболовът. Това невинаги е басейнът, на чийто бряг се разтоварва уловът, или където се намира пристанището на домукване на съответните кораби.
- ²⁸ Инициатива на Общността, насочена към поощряване на междурегионалното сътрудничество в Европейския съюз. Началото ѝ бе поставено през 1989 г., а финансирането се извършва чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

Таблица 1: Принос на инициативите на ЕС към инфраструктурата за морските данни без изследователските проекти и националните инициативи. Задължения от рода на „INSPIRE“ също не са включени. Таблицата отразява само спомагателните мерки, частично финансирани от бюджета на ЕС.

Параметри	събиране	групиране	приложение
Батиметрия		ur-EMODnet	WISE marine
Геология		ur-EMODnet	
Физика	GMES (Космос)	GMES (с изключение на крайбрежията), ur-EMODnet ²⁹	GMES,
Рибарство (вкл. рибарския сектор)	Рамка за събиране на данни ¹⁵	Съвместен изследователски център (и др. потребители)	МСИР ³⁰ , НТИКР ³¹ , ГКРСМ ³² ,
Химия		ur-EMODnet	WISE marine
Биология		ur-EMODnet, GMES ³³	WISE Marine
Човешка дейност (различна от рибарство) ³⁴		ur-EMODnet ³⁶	WISE Marine
Данни за крайбрежията		Евростат	

4.8. Предложения за подобряване на съществуващите инструменти

С цел засилване на въздействието на горепосочените инструменти и действия Комисията предлага някои подобрения:

- *Комисията ще предприеме необходимите стъпки, за да осигури по-широк достъп за многократно използване до данните от програмите за регионално развитие и морски научни изследвания, подкрепени от ЕС.*

²⁹ Не са включени измервания, извършени от Космоса, поради което GMES не захранва ur-EMODnet.

³⁰ Международен съвет за изследване на морето.

³¹ Научен, технически и икономически комитет по рибарство, учреден съгласно член 33 от Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета.

³² Генералната комисия за рибарство в Средиземно море.

³³ Измерване от Космоса на хлорофила като ориентир за наличието на фитопланктон.

³⁴ Добиване на енергия от разположени в морето инсталации, корабоплавателни пътища, добив на баластра и др.

- При последващите действия във връзка с препоръката на ЕС относно прилагането на интегрираното управление на крайбрежните зони Комисията ще разгледа възможни бъдещи мерки, необходими за насърчаване на системи за крайбрежна информация³⁵.
- До 2014 г. демонстрациите за морската служба на GMES ще бъдат подкрепяни посредством темата „Космос“ от Седмата рамкова програма. Разглеждат се възможности за последващи действия.
- В краткосрочен план Комисията ще се увери, че новите правила за достъп до данните за рибните ресурси се прилагат изцяло в държавите-членки. В средносрочен и дългосрочен план ще се търсят начини за увеличаване на възможностите за достъп до данни.
- С цел да се оптимизира използването на ресурсите, WISE-Marine и EMODnet ще функционират съвместно в контекста на прилагането на Рамковата директива за морска стратегия. WISE-Marine, която по план трябва да бъде създадена до средата на 2012 г., ще събира и визуализира данни от държавите-членки относно морската среда и човешката дейност. Подобно на EMODnet, WISE-marine ще се опира на постигнатото от WISE — съществуващата система за отчитане на данни, която държавите-членки вече използват, за да съобщават своите оценки съгласно Рамковата директива за водите.
- Комисията възнамерява да предприеме допълнителни действия за подобряване на обхвата на данните, прецизността и диапазона на групирани параметри³⁶³⁷.
- Комисията ще гарантира, че нейните агенции разпространяват данни редовно.
- Комисията насърчава държавите-членки да последват примера и да разпространяват данните, събрани за конкретна цел, като при необходимост се извършва съответното пространствено и времево обобщение.
- Евростат ще изследва подробните параметри, свързани с населението и територията, за да предостави по-добро

³⁵ Такива възможности се разглеждат от проекта „PEGASO“ под егидата на Седмата рамкова програма.

³⁶ Например разширяване на геоложката карта до средиземноморското и иберийското атлантическо крайбрежие, батиметрична прецизност от една четвърт от минутата до поне една десета от минутата, включване на допълнителни пестициди.

³⁷ Финансирани чрез предложения финансов регламент за интегрирана морска политика.

параметриране на крайбрежното влияние в териториалните региони за целите на статистиката.

По този начин ще бъде постигнат многостранен напредък на инициативите за отстраняване на недостатъците в европейската система за морски данни. Основните цели на тези инициативи са сходни, но не са идентични. Поради това се изискват допълнителни действия за създаването на полезно взаимодействие между различните разработки.

Комисията ще предприеме необходимите мерки за обединяване на тези инициативи, за да се гарантира безпроблемното предоставяне на морски данни и да се избегне повторемостта в работата по събиране на данните. Това включва:

- *постигане на общи стандарти³⁸*
- *прогресивно уеднаквяване на политиките в областта на данните. Крайната цел е да се предостави свободен достъп без ограничения на използването;*
- *гарантиране, че данните, групирани в контекста на инициативи като *ir-EMODnet* или Рамката за събиране на данни, отговарят на потребностите на Рамковата директива за морска стратегия;*
- *конкретни действия на *ir-EMODnet* през 2010 г.³⁶ с цел групиране на събрани на място физически данни, предназначени за *GMES*, валидиране на резултатите от модели на *GMES* и включване на крайбрежните води³⁹, които не попадат в обхвата на *GMES*;*
- *оценяване на празнотите в мрежата на наблюдение в периода 2012—2013 г., след като бъдат готови резултатите от *ir-EMODnet* и предварителния стадий на централната морска служба на *GMES*;*
- *предприемане на диалог с държави партньори и международни организации, за да се гарантира, че усилията на ЕС подпомагат създаването на оперативно съвместима глобална система за познания за морската среда.*

³⁸ включително номенклатура, формати и единици. Това ще гарантира, че данните от различните инициативи могат да бъдат сравнявани и комбинирани. INSPIRE осигурява основната рамка. INSPIRE от своя страна е напълно съвместима с международните стандарти.

³⁹ „Крайбрежни води“ е научен термин, използван за обозначаване на води, където плитките участъци, комплексната крайбрежна топография и теченията са причина физическото моделиране да изисква много по-подробен подход, отколкото този, който в момента се предвижда в рамките на централната морска служба на *GMES*.

5. КЪМ ОПЕРАТИВНА АРХИТЕКТУРА НА МОРСКИТЕ ДАННИ

Независимо от достойнствата на горепосочените инструменти и действия, за интегрирането на познанията за морската среда се изискват по-решителни стъпки. Съгласуваният набор от данни, обменяни между държавите-членки, изисква целева оперативна архитектура. Нейният окончателен вид ще зависи от оперативния опит, придобит от проекти и инициативи като *ig-EMODnet* и *MyOcean*. Целесъобразно е обаче на този етап да се набележат някои елементи, които трябва да бъдат включени:

1. Понастоящем европейските морски данни се събират за конкретна цел — например сигурност на корабоплаването или управление на рибните ресурси — но целта е да се установи парадигма, при която още от самото начало се предвижда многофункционално използване.
2. Данните трябва да се поддържат възможно най-близо до източниците. Те трябва да бъдат под съответната защита в акредитирани центрове за съхранение на данни. Всяка обработка на данни, представляващи лични данни съгласно определението в Директивата за защита на данните⁴⁰, трябва да бъде съобразена с разпоредбите на директивата.
3. Ефективната европейска инфраструктура за морските данни трябва да включва множество звена за тематично групиране на данни⁴¹, занимаващи се с „групиране“ на данните. Звената за тематично групиране на данни представляват консорциум от организации, който групира данни по конкретна тема, като например геоложки слоеве или химически замърсители.
4. Необходимо е интегрирано гледище на равнище морски басейн с оглед постигането на устойчиво опериране на системите за морско наблюдение и определяне на критичните непълноти в тях. Очаква се сътрудничество от страна на съществуващи организации с правомощия, свързани с морските басейни, като например регионалните морски конвенции⁴², регионалните консултативни съвети за рибното стопанство и *EuroGOOS*⁴³.
5. В отделни случаи може да се окаже целесъобразно подпомагането от страна на ЕС за инфраструктурата за морски данни и наблюдение да се прехвърли от групирането на данни към техния анализ и приложение — например за да се предоставят индикатори за състоянието на морската среда.

⁴⁰ Директива 95/46/ЕО.

⁴¹ Това включва: 1) достъп до всички необработени наблюдения в определени центрове за съхранение на данни; 2) производство и разпространение на набори от данни, указващи компактността на наблюдението и качеството на данните; 3) непрекъснати (във вид на координатна система или полигонни) набори данни за цели морски басейни.

⁴² Конвенциите OSPAR и HELCOM, конвенциите от Барселона и Букуреш.

⁴³ *EuroGOOS* е асоциация от национални правителствени агенции и научноизследователски организации, занимаващи се с оперативна океанография на европейско равнище.

6. Архитектурата на познанието изисква процес на вземане на решения, при който се определя какви данни ще бъдат събирани и как ще се извърши тяхното групиране. Тя изисква и секретариат, който да ръководи процеса.

За постигането на такава инфраструктура Комисията предлага следното:

- *Познанията не са отговорност само на правителствата. Европейската промишленост трябва да отдели подходящи ресурси, за да осигури адекватна защита на познанията, а след като търговската им стойност бъде изчерпана — тяхното по- широко разпространение.*
- *Комисията ще поощрява комуникациите между националните центрове за съхранение на данните чрез редовни дискусии в рамките на своите експертни групи за морско наблюдение и данни, и посветените на морската среда интернет форуми с цел насърчаване на добрите практики в управлението и разпространението на данни.*
- *За да осигури интегрирано гледище към потребностите от наблюдение Комисията ще проучи евентуалното функциониране на контролен пункт за морските басейни⁴⁴ посредством организиране на изпитания в периода 2011—2013 г.*
- *С помощта на становищата на държавите-членки, контролните пунктове за морските басейни и своите собствени експерти Комисията ще продължи да определя приоритетите за групиране на данни в *ur-EMODnet*, но в периода 2011—2013 г. ще разработи предложение за постоянно управление.*
- *Комисията ще създаде предварителен секретариат, който да ръководи работата на *ur-EMODnet*: ще подготвя заседания, ще прави оценки за приноса на звената за тематично групиране и контролните пунктове за морските басейни, ще се грижи за спазване на сроковете и ще изготвя годишния доклад за дейността.*

⁴⁴

Контролните пунктове ще извършват независими проверки на наборите от данни от всяко звено за тематично групиране, ще гарантират, че данните от различните звена са взаимно съвместими и ще определят приоритетите за допълнителни наблюдения чрез взаимодействие със заинтересованите страни по места. Тези контролни пунктове ще оперират от името на всички потребители на морски данни в рамките на съответния морски басейн и ще покриват всички инициативи на ЕС, свързани с морските данни — EMODnet, GMES, Рамката за събиране на данни и др.

6. НАПРАВЛЯВАНЕ НА ПРОЦЕСА

По-широкият достъп до морските данни и наблюдение бе предмет на мониторинг от страна на независима група експерти в областта на събирането, групирането и приложението на морски данни. Тя подпомогна Комисията при избора на тематичните приоритети и методиката на работа. Групата ще окаже съдействие и при официалната междинна оценка, започваща през 2011 г., резултатите от която се очакват в началото на 2012 г. Оценката ще включва количествени индикатори, измерващи усвояването на данни от предварителната иг-EMODnet от страна на учените, компетентните органи и промишлените среди. Тя ще докладва за напредъка в постигането на целите, формулирани в настоящото съобщение.

Комисията също така ще създаде експертна група на държавите-членки, за да гарантира съгласуваност с текущата работа в държавите-членки.

7. СРОКОВЕ

Предложенията, формулирани в настоящото съобщение, засягат действия, които следва да бъдат предприети от Комисията в периода 2011—2013 г. В края на този период ще се направи нова оценка на въздействието, за да се определят следващите стъпки. Комисията призовава заинтересованите страни да предоставят становищата си по този план.